

Περιεχόμενα

Λίγα λόγια για τους συγγραφείς	22
Πρόλογος στην 5η ελληνική έκδοση	23
Πρόλογος στη 12η αμερικανική έκδοση	25
1 Εισαγωγή	33
Τι πραγματεύεται η διεθνής οικονομική;	35
Τα οφέλη από το εμπόριο	35
Η δομή του εμπορίου	36
Πόσο εμπόριο είναι καλό;	37
Το ισοζύγιο πληρωμών	38
Ο προσδιορισμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας	38
Ο διεθνής συντονισμός των πολιτικών	38
Η διεθνής αγορά κεφαλαίων	39
Διεθνής οικονομική: Εμπόριο και χρήμα	40
ΜΕΡΟΣ Ι Θεωρία διεθνούς εμπορίου	
41	41
2 Διεθνές εμπόριο: Μια επισκόπηση	41
Ποιος συναλλάσσεται με ποιον;	41
Το μέγεθος μετράει: Το υπόδειγμα της βαρύτητας	42
Χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα της βαρύτητας: Αναζητώντας παρεκκλίσεις	44
Εμπόδια στο διεθνές εμπόριο: Απόσταση, φραγμοί και σύνορα	44
Η μεταβαλλόμενη δομή του διεθνούς εμπορίου	46
Έχει γίνει ο κόσμος μικρότερος;	46
Τι εμπορευόμαστε;	48
Εξωχώρια μεταφορά υπηρεσιών	49
Εξακολουθούν να ισχύουν οι παλιοί κανόνες;	51
Περίληψη	51
3 Παραγωγικότητα της εργασίας και συγκριτικό πλεονέκτημα: Το ρικαρδιανό υπόδειγμα	53
Η έννοια του συγκριτικού πλεονεκτήματος	54
Μια οικονομία με έναν συντελεστή παραγωγής	55
Παραγωγικές δυνατότητες	55
Σχετικές τιμές και προσφορά	57
Το εμπόριο σε έναν κόσμο με έναν συντελεστή παραγωγής	57
Καθορισμός της σχετικής τιμής μετά το εμπόριο	59
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΒΑΒΕΡΟΥΤΗ	61
Τα οφέλη από το εμπόριο	62
Μια σημείωση για τους σχετικούς μισθούς	63
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	64
Παρανοήσεις σχετικά με το συγκριτικό πλεονέκτημα	65
Παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα	65
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΑΝΤΑΝΑΚΛΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ;	66
Το επιχείρημα της φθηνής εργασίας	67
Εκμετάλλευση	67
Συγκριτικό πλεονέκτημα με πολλά αγαθά	68
Οι βασικές υποθέσεις του υποδείγματος	68

Σχετικοί μισθοί και εξειδίκευση	69
Προσδιορισμός του σχετικού μισθού σε ένα υπόδειγμα πολλών αγαθών	70
Προσθέτοντας το κόστος μεταφοράς και τα μη εμπορεύσιμα αγαθά	72
Εμπειρικές ενδείξεις για το ρικαρδιανό υπόδειγμα	73
Περίληψη	75
4 Ειδικοί συντελεστές παραγωγής και διανομή εισοδήματος	79
Το υπόδειγμα των ειδικών συντελεστών παραγωγής	80
Υποθέσεις του υποδείγματος	80
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ;	81
Παραγωγικές δυνατότητες	82
Τιμές, μισθοί και κατανομή εργασίας	85
Σχετικές τιμές και διανομή εισοδήματος	89
Διεθνές εμπόριο στο υπόδειγμα των ειδικών συντελεστών παραγωγής	90
Διανομή εισοδήματος και τα κέρδη από το εμπόριο	91
Η πολιτική οικονομία του εμπορίου: Μια εισαγωγική προσέγγιση	93
Το πολιτικό υπόβαθρο του προστατευτισμού	95
Εμπόριο και ανεργία	95
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Απασχόληση στην αμερικανική μεταποίηση και ανταγωνισμός από τις κινεζικές εισαγωγές	97
ΠΛΑΙΣΙΟ: Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ TRUMP	99
Διεθνής κινητικότητα της εργασίας	100
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Σύγκλιση μισθών στην Ευρωπαϊκή Ένωση	101
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μετανάστευση και η οικονομία των ΗΠΑ	103
Περισσότερες λεπτομέρειες για τους ειδικούς συντελεστές παραγωγής	105
Οριακό και συνολικό προϊόν	105
Σχετικές τιμές και διανομή εισοδήματος	106
Περίληψη	108
5 Πόροι και διεθνές εμπόριο: Το υπόδειγμα Heckscher-Ohlin	113
Υπόδειγμα οικονομίας με δύο συντελεστές παραγωγής	114
Τιμές και παραγωγή	114
Επιλέγοντας την αναλογία των εισροών	117
Τιμές συντελεστών παραγωγής και τιμές αγαθών	119
Πόροι και προϊόν	121
Επιδράσεις του διεθνούς εμπορίου μεταξύ οικονομιών με δύο συντελεστές παραγωγής	122
Σχετικές τιμές και δομή του εμπορίου	122
Διεθνές εμπόριο και διανομή εισοδήματος	124
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Εμπόριο μεταξύ Βορρά-Νότου και εισοδηματική ανισότητα	124
Ανισομερής τεχνολογική εξέλιξη ως προς την ειδίκευση και εισοδηματική ανισότητα	126
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΡΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ-ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	129
Εξίσωση των τιμών των παραγωγικών συντελεστών	131
Εμπειρικές ενδείξεις για το υπόδειγμα Heckscher-Ohlin	132
Το διεθνές εμπόριο αγαθών ως υποκατάστατο του διεθνούς εμπορίου συντελεστών παραγωγής:	
Διεθνές εμπόριο ενσωματωμένων συντελεστών παραγωγής	133
Η δομή των εξαγωγών των αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών	136
Συμπεράσματα από τους εμπειρικούς ελέγχους	138
Τιμές συντελεστών παραγωγής, τιμές αγαθών και αποφάσεις παραγωγής	138
Επιλογή τεχνολογίας	138
Τιμές των αγαθών και τιμές των συντελεστών παραγωγής	140
Περισσότερα για τους πόρους και το προϊόν	141
Περίληψη	142

6 Το πρότυπο υπόδειγμα του διεθνούς εμπορίου	145
Το πρότυπο υπόδειγμα μιας οικονομίας με διεθνείς συναλλαγές	146
Παραγωγικές δυνατότητες και σχετική προσφορά	146
Σχετικές τιμές και ζήτηση	147
Επιδράσεις των μεταβολών των όρων εμπορίου στην ευημερία	150
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΙΝΕΖΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	150
Προσδιορίζοντας τις σχετικές τιμές	151
Οικονομική μεγέθυνση: Μια μετατόπιση της καμπύλης RS	151
Μεγέθυνση και καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων	153
Σχετική παγκόσμια προσφορά και όροι εμπορίου	154
Διεθνείς επιδράσεις της μεγέθυνσης	155
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Έχει πλήξει τις αναπτυσσόμενες χώρες η οικονομική μεγέθυνση των νέων εκβιομηχανιζόμενων χωρών;	156
ΠΛΑΙΣΙΟ: Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ COVID-19	158
Δασμοί και επιδοτήσεις εξαγωγών: Ταυτόχρονες μετατοπίσεις των RS και RD	158
Επιδράσεις των δασμών στη σχετική ζήτηση και προσφορά	159
Επιδράσεις μιας εξαγωγικής επιδότησης	160
Αποτελέσματα των επιδράσεων επί των όρων εμπορίου: Ποιος ωφελείται και ποιος ζημιώνεται;	160
Διεθνής δανεισμός	161
Διαχρονικές παραγωγικές δυνατότητες και διεθνές εμπόριο	161
Το πραγματικό επιτόκιο	162
Διαχρονικό συγκριτικό πλεονέκτημα	163
Περισσότερα για το διαχρονικό εμπόριο	164
Περίληψη	166
7 Εξωτερικές οικονομίες κλίμακας και διεθνής καταμερισμός της παραγωγής	171
Οικονομίες κλίμακας και διεθνές εμπόριο: Μια επισκόπηση	171
Οικονομίες κλίμακας και διάρθρωση της αγοράς	173
Η θεωρία των εξωτερικών οικονομιών	174
Ειδικευμένοι προμηθευτές	174
Συγκέντρωση αγοράς εργασίας	175
Διάχυση γνώσεων	175
Εξωτερικές οικονομίες και ισορροπία της αγοράς	176
Εξωτερικές οικονομίες και διεθνές εμπόριο	177
Εξωτερικές οικονομίες, προϊόν και τιμές	177
Εξωτερικές οικονομίες και δομή του διεθνούς εμπορίου	178
Διεθνές εμπόριο και ευημερία με εξωτερικές οικονομίες	180
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΕΝΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	181
Δυναμικές αυξανόμενες αποδόσεις	182
Διαπεριφερειακό εμπόριο και οικονομική γεωγραφία	183
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ ΣΙΤΙ ΚΑΙ Η ΓΟΥΟΛ ΣΤΡΙΤ	185
Περίληψη	186
8 Οι επιχειρήσεις στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία: Εξαγωγές, προμήθεια ενδιάμεσων εισροών από το εξωτερικό και πολυεθνικές επιχειρήσεις	189
Η θεωρία του ατελούς ανταγωνισμού	190
Μονοπώλιο: Μια σύντομη επισκόπηση	191
Μονοπωλιακός ανταγωνισμός	193
Μονοπωλιακός ανταγωνισμός και διεθνές εμπόριο	197
Τα αποτελέσματα της αύξησης του μεγέθους της αγοράς	198
Οφέλη από μια ολοκληρωμένη αγορά: Ένα αριθμητικό παράδειγμα	199
Η σημασία του ενδοκλαδικού εμπορίου	202

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Το ενδοκλαδικό εμπόριο στην πράξη: Η Βορειοαμερικανική Συμφωνία για την αυτοκινητοβιομηχανία του 1964 και η Βορειοαμερικανική Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου (NAFTA)	203
Αντιδράσεις των επιχειρήσεων στο διεθνές εμπόριο: Κερδισμένοι, χαμένοι και απόδοση κλάδου	205
Διαφορές απόδοσης μεταξύ των παραγωγών	206
Επιδράσεις του αυξημένου μεγέθους της αγοράς	208
Κόστος εμπορίου και εξαγωγικές αποφάσεις	209
Ντάμπινγκ	212
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Το αντιντάμπινγκ ως προστατευτισμός	212
Πολυεθνικές επιχειρήσεις και άμεσες ξένες επενδύσεις	214
Δομή των ροών άμεσων ξένων επενδύσεων στον κόσμο	216
Αποφάσεις για άμεσες ξένες επενδύσεις και προμήθεια ενδιάμεσων εισροών από το εξωτερικό	217
Η απόφαση για οριζόντιες ΑΞΕ	218
Η απόφαση για προμήθεια ενδιάμεσων εισροών από το εξωτερικό	218
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	219
Η απόφαση για εξωχώρια εξωτερική ανάθεση: Παραγωγή ή αγορά;	221
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ;	222
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μεταφορά θέσεων εργασίας στο εξωτερικό; Εξωχώρια μεταφορά δραστηριοτήτων και ανεργία στις ΗΠΑ	223
Επιδράσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων και της εξωχώριας εξωτερικής ανάθεσης	226
Προσδιορισμός οριακού εσόδου	227
Περίληψη	228

ΜΕΡΟΣ ΙΙ Πολιτική διεθνούς εμπορίου

233

9 Τα μέσα της εμπορικής πολιτικής	233
Βασική ανάλυση των δασμών	233
Προσφορά, ζήτηση και εμπόριο σε έναν μεμονωμένο κλάδο	234
Επιδράσεις ενός δασμού	236
Μέτρηση του βαθμού προστασίας	237
Κόστος και όφελος ενός δασμού	239
Πλεόνασμα καταναλωτή και πλεόνασμα παραγωγού	239
Μέτρηση κόστους και οφέλους	241
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Νικητές και χαμένοι από τον εμπορικό πόλεμο του Trump	243
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΔΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ	246
Άλλα μέσα εμπορικής πολιτικής	247
Εξαγωγικές επιδοτήσεις: Θεωρία	247
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΦΙΛΟΞΕΝΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ: Η ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΕΡΗΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΜΑΧΗΣ	248
Ποσοστώσεις εισαγωγών: Θεωρία	248
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μια ποσόστωση εισαγωγών στην πράξη: Η ζάχαρη στις ΗΠΑ	249
Εκούσιοι περιορισμοί εξαγωγών	253
Αξίωση ελάχιστου εγχώριου μεριδίου παραγωγής	254
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΑΣΜΑ	255
Άλλα μέσα εμπορικής πολιτικής	256
Επιδράσεις της πολιτικής εμπορίου: Σύνοψη	256
Οι δασμοί και οι ποσοστώσεις εισαγωγών σε συνθήκες μονοπωλίου	257
Το υπόδειγμα με ελεύθερο εμπόριο	257
Το υπόδειγμα με δασμό	258
Το υπόδειγμα με ποσόστωση εισαγωγών	258
Σύγκριση δασμού και ποσόστωσης	259
Περίληψη	260
10 Η πολιτική οικονομία της πολιτικής εμπορίου	265

Η θέση υπέρ του ελεύθερου εμπορίου	266
Ελεύθερο εμπόριο και αποδοτικότητα	266
Πρόσθετα οφέλη από το ελεύθερο εμπόριο	267
Προσοδοθηρία	268
Τα πολιτικά επιχειρήματα υπέρ του ελεύθερου εμπορίου	268
Τα επιχειρήματα της εθνικής ευημερίας κατά του ελεύθερου εμπορίου	269
Το επιχείρημα των όρων εμπορίου υπέρ των δασμών	269
Το επιχείρημα των ανεπαρκειών της εγχώριας αγοράς κατά του ελεύθερου εμπορίου	270
Πόσο πειστικό είναι το επιχείρημα των ανεπαρκειών της αγοράς;	272
Διανομή εισοδήματος και εμπορική πολιτική	273
Εκλογικός ανταγωνισμός	273
Συλλογική δράση	275
Υποδείγματα πολιτικής διαδικασίας	275
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΗ: Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ 1990	276
Ποιος προστατεύεται;	277
Διεθνείς διαπραγματεύσεις και εμπορική πολιτική	278
Τα πλεονεκτήματα των διαπραγματεύσεων	280
Διεθνείς εμπορικές συμφωνίες: Μια σύντομη ιστορική ανασκόπηση	281
Ο Γύρος της Ουρουγουάης	283
Απελευθέρωση του εμπορίου	283
Διοικητικές μεταρρυθμίσεις: Από την GATT στον ΠΟΕ	284
Όφελος και κόστος	285
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΔΙΕΥΘΕΤΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΧΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΝΕΑ	286
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Δοκιμάζοντας τις αντοχές του ΠΟΕ	287
Το τέλος των εμπορικών συμφωνιών;	287
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΠΛΗΤΤΟΥΝ ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΟΝ ΤΡΙΤΟ ΚΟΣΜΟ;	289
Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες	289
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΖΩΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	291
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ BREXIT	292
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Εκτροπή εμπορίου στη Νότια Αμερική	292
Η εταιρική σχέση των χωρών του Ειρηνικού	293
Απόδειξη ότι το άριστο επίπεδο δασμού είναι θετικό	294
Ζήτηση και προσφορά	294
Δασμός και τιμές	295
Δασμός και εγχώρια ευημερία	295
Περίληψη	296
11 Εμπορική πολιτική στις αναπτυσσόμενες χώρες	301
Εκβιομηχάνιση μέσω υποκατάστασης των εισαγωγών	302
Το επιχείρημα της νηπιακής βιομηχανίας	302
Πρώθηση της μεταποίησης μέσω της προστασίας	304
Τα αποτελέσματα της στήριξης της μεταποίησης: Προβλήματα της εκβιομηχάνισης μέσω υποκατάστασης των εισαγωγών	305
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Το Μεξικό εγκαταλείπει τη στρατηγική εκβιομηχάνισης μέσω υποκατάστασης των εισαγωγών	306
Η απελευθέρωση του εμπορίου από το 1985 και μετά	308
Διεθνές εμπόριο και μεγέθυνση: Η απογείωση της Ασίας	309
ΠΛΑΙΣΙΟ: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΡΗΞΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ	311
Περίληψη	312
12 Αντιπαράθεσεις για την εμπορική πολιτική	315
Σύγχρονα επιχειρήματα υπέρ της παρεμβατικής πολιτικής στο διεθνές εμπόριο	316
Τεχνολογία και εξωτερικές οικονομίες	316

Ατελής ανταγωνισμός και πολιτική στρατηγικού εμπορίου	318
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΜΙΑ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΡΥΤΗ ΤΗΣ INTEL	321
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Όταν τα ολοκληρωμένα μικροκυκλώματα απογειώνονταν	321
Παγκοσμιοποίηση και χαμηλόμισθη εργασία	323
Το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης	323
Επανεξέταση του διεθνούς εμπορίου και των μισθών	324
Συνθήκες εργασίας και εμπορικές διαπραγματεύσεις	325
Περιβαλλοντικά και πολιτισμικά ζητήματα	326
ΠΟΕ και εθνική ανεξαρτησία	327
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μια τραγωδία στο Μπανγκλαντές	328
Παγκοσμιοποίηση και περιβάλλον	329
Παγκοσμιοποίηση, οικονομική μεγέθυνση και ρύπανση	329
Το πρόβλημα των «παραδείσων περιβαλλοντικής ρύπανσης»	330
Οι αντιπαραθέσεις για τον δασμό άνθρακα	332
Διαταραχές του διεθνούς εμπορίου και οι επιπτώσεις τους στις κοινότητες	333
Περίληψη	334

ΜΕΡΟΣ III Μακροοικονομική των συναλλαγματικών ισοτιμιών και της ανοικτής οικονομίας **337**

13 Εθνικολογιστικά μεγέθη και ισοζύγιο πληρωμών	337
Οι εθνικοί λογαριασμοί	339
Εθνικό προϊόν και εθνικό εισόδημα	340
Απόσβεση κεφαλαίου και διεθνείς μεταβιβάσεις	340
Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	341
Εθνικολογιστικά μεγέθη σε μια ανοικτή οικονομία	341
Κατανάλωση	342
Επένδυση	342
Δημόσιες δαπάνες	342
Η ταυτότητα του εθνικού εισοδήματος σε μια ανοικτή οικονομία	342
Μια φανταστική ανοικτή οικονομία	343
Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το εξωτερικό χρέος	344
Αποταμίευση και τρέχουσες συναλλαγές	346
Ιδιωτική και δημόσια αποταμίευση	347
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΑΜΕΝΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ	348
Οι λογαριασμοί του ισοζυγίου πληρωμών	349
Παραδείγματα διπλών συναλλαγών	350
Η θεμελιώδης ταυτότητα του ισοζυγίου πληρωμών	351
Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και πάλι	352
Το ισοζύγιο κεφαλαίων	353
Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	354
Η στατιστική διαφορά	355
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΜΕΤΑΤΟΠΙΣΗ ΚΕΡΔΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΣΤΑΘΕΣ ΑΕΠ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	355
Συναλλαγές συναλλαγματικών διαθεσίμων	357
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του μεγαλύτερου οφειλέτη στον κόσμο	358
Περίληψη	363
14 Συναλλαγματικές ισοτιμίες και αγορά συναλλάγματος: Μια προσέγγιση περιουσιακών στοιχείων	367
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και διεθνείς συναλλαγές	368
Εγχώριες τιμές και τιμές εξωτερικού	368
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και σχετικές τιμές	370
Η αγορά συναλλάγματος	371
Οι συντελεστές	371
Χαρακτηριστικά της αγοράς	372

Τρέχουσες και προθεσμιακές ισοτιμίες	374
Συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων	375
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και δικαιώματα προαίρεσης	376
Η ζήτηση περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα	376
Περιουσιακά στοιχεία και οι αποδόσεις τους	377
Κίνδυνος και ρευστότητα	378
Επιτόκια	379
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και αποδόσεις περιουσιακών στοιχείων	380
Ένας απλός κανόνας	380
Απόδοση, κίνδυνος και ρευστότητα στην αγορά συναλλάγματος	382
Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος	383
Ισοδυναμία των επιτοκίων: Η βασική συνθήκη ισορροπίας	383
Πώς οι μεταβολές της παρούσας ισοτιμίας επηρεάζουν τις προσδοκώμενες αποδόσεις	384
Η συναλλαγματική ισοτιμία ισορροπίας	385
Επιτόκια, προσδοκίες και ισορροπία	387
Η επίδραση των μεταβαλλόμενων επιτοκίων στην παρούσα συναλλαγματική ισοτιμία	388
Η επίδραση των μεταβολών των προσδοκίων στην παρούσα συναλλαγματική ισοτιμία	389
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Πού οφείλονται οι συναλλαγές μεταφοράς στην αγορά συναλλάγματος;	390
Προθεσμιακές συναλλαγματικές ισοτιμίες και καλυμμένη ισοδυναμία των επιτοκίων	392
Περίληψη	395
15 Χρήμα, επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες	401
Ο ορισμός του χρήματος: Σύντομη ανασκόπηση	402
Το χρήμα ως μέσο ανταλλαγών	402
Το χρήμα ως μονάδα μέτρησης αξιών	402
Το χρήμα ως μέσο συσσώρευσης αξίας	403
Τι είναι το χρήμα;	403
Πώς προσδιορίζεται η προσφορά χρήματος	403
Η ατομική ζήτηση χρήματος	403
Προσδοκώμενη απόδοση	404
Κίνδυνος	404
Ρευστότητα	405
Η συνολική ζήτηση χρήματος	405
Το επιτόκιο ισορροπίας: Η αλληλεπίδραση προσφοράς και ζήτησης χρήματος	407
Ισορροπία στην αγορά χρήματος	407
Επιτόκια και προσφορά χρήματος	409
Παραγόμενο προϊόν και επιτόκιο	410
Η προσφορά χρήματος και η συναλλαγματική ισοτιμία βραχυχρόνια	410
Η σχέση χρήματος, επιτοκίου και συναλλαγματικής ισοτιμίας	411
Η προσφορά χρήματος των ΗΠΑ και η συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου/ευρώ	413
Η προσφορά χρήματος της Ευρωζώνης και η συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου/ευρώ	414
Χρήμα, τιμές και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	415
Χρήμα και ονομαστικές τιμές	416
Τα μακροχρόνια αποτελέσματα των μεταβολών της προσφοράς χρήματος	416
Εμπειρικά στοιχεία για την προσφορά χρήματος και το επίπεδο τιμών	417
Χρήμα και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	419
Πληθωρισμός και δυναμική των συναλλαγματικών ισοτιμιών	419
Βραχυχρόνια ακαμψία και μακροχρόνια ευκαμψία των τιμών	420
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ	422
Μόνιμες μεταβολές της προσφοράς χρήματος και συναλλαγματική ισοτιμία	424
Υπέρβαση του μακροχρόνιου επιπέδου της συναλλαγματικής ισοτιμίας	425
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μπορεί η άνοδος του πληθωρισμού να οδηγήσει σε ανατίμηση του νομίσματος;	
Τα αποτελέσματα της στόχευσης του πληθωρισμού	427
Περίληψη	429

16 Τιμές και συναλλαγματική ισοτιμία μακροχρόνια	435
Ο νόμος της μίας τιμής	436
Η ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	437
Η σχέση μεταξύ της ισοδυναμίας των αγοραστικών δυνάμεων και του νόμου της μίας τιμής	437
Απόλυτη και σχετική ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	438
Ένα μακροχρόνιο υπόδειγμα συναλλαγματικής ισοτιμίας βασισμένο στην ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	439
Η θεμελιώδης εξίσωση της νομισματικής προσέγγισης	439
Συνεχής πληθωρισμός, ισοδυναμία των επιτοκίων και ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων	441
Το αποτέλεσμα Fisher	442
Εμπειρικά δεδομένα για την ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων και τον νόμο της μίας τιμής	445
Εξηγώντας τα προβλήματα της ισοδυναμίας των αγοραστικών δυνάμεων	447
Εμπόδια στη διεξαγωγή του εμπορίου και μη εμπορεύσιμα αγαθά	447
Αποκλίσεις από τον ελεύθερο ανταγωνισμό	448
Διαφορές στα καταναλωτικά πρότυπα και στη μέτρηση του επιπέδου τιμών	448
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΚΑΠΟΙΕΣ ΟΥΣΙΩΔΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΤΙΜΗΣ	449
Η ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων βραχυχρόνια και μακροχρόνια	452
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Γιατί οι τιμές είναι χαμηλότερες στις φτωχότερες χώρες	453
Πέρα από την ισοδυναμία των αγοραστικών δυνάμεων: Ένα γενικό υπόδειγμα των μακροχρόνιων ισοτιμιών	454
Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	455
Ζήτηση, προσφορά και μακροχρόνια πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	456
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΚΑΜΨΙΑ ΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΤΙΜΗΣ: ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΙΔΩΝ	457
Ονομαστική και πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία σε μακροχρόνια ισορροπία	460
Διεθνείς διαφορές επιτοκίων και πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	462
Πραγματική ισοδυναμία των επιτοκίων	463
Αποτέλεσμα Fisher, επιτόκιο και συναλλαγματική ισοτιμία, στο πλαίσιο του νομισματικού υποδείγματος εύκαμπτων τιμών	464
Περίληψη	467
17 Το παραγόμενο προϊόν και η συναλλαγματική ισοτιμία βραχυχρόνια	473
Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της συνολικής ζήτησης σε μια ανοικτή οικονομία	474
Προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης για κατανάλωση	474
Προσδιοριστικοί παράγοντες του ισοζυγίου των τρεχουσών συναλλαγών	475
Πώς οι μεταβολές της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας επηρεάζουν το ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών	476
Πώς οι μεταβολές του διαθέσιμου εισοδήματος επηρεάζουν το ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών	477
Η εξίσωση της συνολικής ζήτησης	477
Η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία και η συνολική ζήτηση	477
Πραγματικό εισόδημα και συνολική ζήτηση	478
Πώς προσδιορίζεται το παραγόμενο προϊόν βραχυχρόνια	478
Βραχυχρόνια ισορροπία στην αγορά αγαθών και υπηρεσιών: Η καμπύλη DD	480
Παραγόμενο προϊόν, συναλλαγματική ισοτιμία και ισορροπία στην αγορά αγαθών και υπηρεσιών	480
Πώς συνάγεται η καμπύλη DD	482
Παράγοντες που μετατοπίζουν την καμπύλη DD	482
Βραχυχρόνια ισορροπία στην αγορά περιουσιακών στοιχείων: Η καμπύλη AA	484
Παραγόμενο προϊόν, συναλλαγματική ισοτιμία και ισορροπία στην αγορά περιουσιακών στοιχείων	484
Πώς συνάγεται η καμπύλη AA	486
Παράγοντες που μετατοπίζουν την καμπύλη AA	486
Βραχυχρόνια ισορροπία μιας ανοικτής οικονομίας: Συνδυάζοντας τις καμπύλες DD και AA	487
Προσωρινές μεταβολές της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής	489
Νομισματική πολιτική	489

Δημοσιονομική πολιτική	490
Πολιτικές που στοχεύουν στη διατήρηση του επιπέδου απασχόλησης	491
Πληθωριστική τάση και άλλα προβλήματα οικονομικής πολιτικής	492
Μόνιμες μεταβολές της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής	494
Μόνιμη αύξηση της προσφοράς χρήματος	494
Προσαρμογή σε μια μόνιμη αύξηση της προσφοράς χρήματος	495
Μόνιμη δημοσιονομική επέκταση	496
Μακροοικονομικές πολιτικές και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	498
Η σταδιακή προσαρμογή των εμπορικών ροών και η δυναμική του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών	499
Η καμπύλη J	499
Η μετάδοση των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών στις τιμές και ο πληθωρισμός	501
Παγκόσμιες αλυσίδες αξίας και επιδράσεις της συναλλαγματικής ισοτιμίας στις τιμές εξαγωγών και εισαγωγών	502
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΤΙΜΙΑΣ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ	503
Το ισοζύγιο πληρωμών, ο πλούτος και η δυναμική των συναλλαγματικών ισοτιμιών	504
Η παγίδα ρευστότητας	505
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Πόσο μεγάλος είναι ο πολλαπλασιαστής των δημόσιων δαπανών;	508
Διαχρονικό εμπόριο και η καταναλωτική ζήτηση	509
Η συνθήκη Marshall-Lerner και εμπειρικές εκτιμήσεις των ελαστικοτήτων εμπορίου	511
Το υπόδειγμα IS-LM και το υπόδειγμα DD-AA	514
Περίληψη	518
18 Σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και παρέμβαση στην αγορά συναλλάγματος	523
Γιατί μελετάμε τις σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες	524
Οι παρεμβάσεις της κεντρικής τράπεζας και η προσφορά χρήματος	525
Ο ισολογισμός της κεντρικής τράπεζας και η προσφορά χρήματος	525
Παρέμβαση στην αγορά συναλλάγματος και προσφορά χρήματος	527
Αδρανοποίηση	527
Το ισοζύγιο πληρωμών και η προσφορά χρήματος	528
Πώς η κεντρική τράπεζα καθορίζει τη συναλλαγματική ισοτιμία	529
Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος με σταθερή ισοτιμία	529
Ισορροπία στην αγορά χρήματος με σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία	530
Διαγραμματική ανάλυση	530
Πολιτικές σταθεροποίησης με σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία	532
Νομισματική πολιτική	532
Δημοσιονομική πολιτική	533
Μεταβολές της συναλλαγματικής ισοτιμίας	534
Προσαρμογή στις μεταβολές της δημοσιονομικής πολιτικής και της συναλλαγματικής ισοτιμίας	535
Οι κρίσεις του ισοζυγίου πληρωμών και η φυγή κεφαλαίων	536
Ελεγχόμενη διακύμανση και αδρανοποιημένη παρέμβαση	538
Τέλεια υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων και αναποτελεσματικότητα της πολιτικής αδρανοποίησης	539
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μπορούν οι αγορές να επιτεθούν σε ένα ισχυρό νόμισμα; Η περίπτωση της Ελβετίας, 2011-2015	540
Ισορροπία της αγοράς συναλλάγματος με ατελή υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων	542
Αποτελέσματα της πολιτικής αδρανοποίησης με ατελή υποκατάσταση των περιουσιακών στοιχείων	543
Αποτελέσματα της πολιτικής αδρανοποίησης στην πράξη	544
Αποθεματικά νομίσματα στο διεθνές νομισματικό σύστημα	545
Λειτουργία του συστήματος του αποθεματικού νομίσματος	545
Η ασύμμετρη θέση της χώρας του αποθεματικού νομίσματος	546
Ο χρυσός κανόνας	547

Λειτουργία του χρυσού κανόνα	547
Συμμετρική νομισματική προσαρμογή στο σύστημα του χρυσού κανόνα	547
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του χρυσού κανόνα	548
Ο διμεταλλικός κανόνας	549
Ο χρυσός συναλλαγματικός κανόνας	550
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η ζήτηση συναλλαγματικών διαθεσίμων	550
Ισορροπία στην αγορά συναλλάγματος με ατελή υποκατάσταση περιουσιακών στοιχείων	554
Ζήτηση	554
Προσφορά	555
Ισορροπία	555
Ο χρόνος εμφάνισης των κρίσεων του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών	556
Η νομισματική προσέγγιση του ισοζυγίου πληρωμών	559
Περίληψη	561

ΜΕΡΟΣ IV Διεθνής μακροοικονομική πολιτική

567

19 Τα διεθνή νομισματικά συστήματα: Μια ιστορική ανασκόπηση	567
Στόχοι μακροοικονομικής πολιτικής σε μια ανοικτή οικονομία	568
Εσωτερική ισορροπία: Πλήρης απασχόληση και σταθερότητα τιμών	568
Εξωτερική ισορροπία: Το άριστο επίπεδο των τρεχουσών συναλλαγών	569
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΜΠΟΡΕΙ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΝΑ ΔΑΝΕΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ; Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	572
Ταξινομώντας τα νομισματικά συστήματα: Το νομισματικό τρίλημμα των ανοικτών οικονομιών	576
Διεθνής μακροοικονομική πολιτική στο σύστημα του χρυσού κανόνα, 1870-1914	577
Οι απαρχές του χρυσού κανόνα	577
Η εξωτερική ισορροπία στο σύστημα του χρυσού κανόνα	578
Μηχανισμός τιμών και ροής πολύτιμων μετάλλων	578
«Οι κανόνες του παιχνιδιού» στο σύστημα του χρυσού κανόνα: Μύθοι και πραγματικότητα	579
Εσωτερική ισορροπία στο σύστημα του χρυσού κανόνα	580
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η πολιτική οικονομία των συναλλαγματικών καθεστώτων: Οι αντιπαραθέσεις για τον νομισματικό κανόνα των ΗΠΑ στη δεκαετία του 1890	581
Η εποχή του μεσοπολέμου, 1918-1939	582
Η πρόσκαιρη επιστροφή στον χρυσό	582
Ο κατακερματισμός της διεθνούς οικονομίας	583
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο διεθνής κανόνας χρυσού και η Μεγάλη Ύφεση	584
Το σύστημα του Μπρέτον Γουντς και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	585
Στόχοι και δομή του ΔΝΤ	585
Μετατρεψιμότητα και επέκταση των ιδιωτικών χρηματοοικονομικών ροών	586
Κερδοσκοπικές ροές κεφαλαίων και κρίσεις	587
Ανάλυση των επιλογών πολιτικής για την επίτευξη εσωτερικής και εξωτερικής ισορροπίας	588
Η διατήρηση της εσωτερικής ισορροπίας	588
Η διατήρηση της εξωτερικής ισορροπίας	590
Πολιτικές μεταστροφής και μεταβολής της δαπάνης	590
Το πρόβλημα εξωτερικής ισορροπίας των ΗΠΑ στο σύστημα του Μπρέτον Γουντς	592
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Το τέλος του συστήματος του Μπρέτον Γουντς, ο παγκόσμιος πληθωρισμός και η μετάβαση στις κυμαινόμενες ισοτιμίες	593
Οι μηχανισμοί του εισαγόμενου πληθωρισμού	594
Συμπεράσματα	595
Τα επιχειρήματα υπέρ των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών	596
Αυτονομία της νομισματικής πολιτικής	596
Συμμετρία	597
Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες ως αυτόματοι σταθεροποιητές	598
Συναλλαγματικές ισοτιμίες και εξωτερική ισορροπία	600
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Τα πρώτα χρόνια των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, 1973-1990	600

Μακροοικονομική αλληλεξάρτηση στις κυμαινόμενες ισοτιμίες	604
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Μετασηματισμός και κρίση στην παγκόσμια οικονομία	605
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ ΑΚΑΝΘΩΔΕΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΤΙΜΙΑΣ	611
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Οι κίνδυνοι του αποπληθωρισμού	613
Τι μάθαμε από τις μετά το 1973 εξελίξεις;	615
Αυτονομία της νομισματικής πολιτικής	615
Συμμετρία	616
Η συναλλαγματική ισοτιμία ως αυτόματος σταθεροποιητής	617
Εξωτερική ισορροπία	618
Το πρόβλημα συντονισμού των πολιτικών	618
Μπορούν να είναι οι σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες μια επιλογή για τις περισσότερες χώρες;	619
Αποτυχίες του διεθνούς συντονισμού των οικονομικών πολιτικών	619
Περίληψη	622
20 Χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση: Ευκαιρίες και κρίση	627
Η διεθνής κεφαλαιαγορά και τα κέρδη από το διεθνές εμπόριο	628
Τρεις κατηγορίες κερδών από το διεθνές εμπόριο	628
Αποστροφή κινδύνου	630
Η διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ως κίνητρο για το διεθνές εμπόριο περιουσιακών στοιχείων	630
Η ποικιλία διεθνών περιουσιακών στοιχείων: Χρέος έναντι μετοχών	631
Διεθνής τραπεζική και διεθνής κεφαλαιαγορά	632
Η δομή της διεθνούς κεφαλαιαγοράς	632
Εξωχώρια τραπεζική δραστηριότητα και εξωχώριες ανταλλαγές νομισμάτων	633
Το σκιώδες τραπεζικό σύστημα	634
Τραπεζική δραστηριότητα και χρηματοπιστωτική αστάθεια	635
Το πρόβλημα της χρεοκοπίας των τραπεζών	635
Θωράκιση του τραπεζικού συστήματος απέναντι στη χρηματοπιστωτική αστάθεια	637
Ο ηθικός κίνδυνος και το πρόβλημα των «πολύ μεγάλων για να πτωχεύσουν»	640
ΠΛΑΙΣΙΟ: Η ΑΠΛΗ ΑΛΓΕΒΡΑ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	641
Προκλήσεις για τη ρύθμιση της διεθνούς τραπεζικής δραστηριότητας	642
Το χρηματοπιστωτικό τρίλημμα	642
Διεθνής συνεργασία των ρυθμιστικών αρχών μετά το 2007	644
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση της περιόδου 2007-2009	645
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΣΤΑΘΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ	648
Διεθνείς πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση της χρηματοπιστωτικής αγοράς μετά την παγκόσμια κρίση	650
Πόσο καλά έχουν κατανείμει τα κεφάλαια και τον κίνδυνο οι διεθνείς κεφαλαιαγορές;	652
Η έκταση της διεθνούς διαφοροποίησης χαρτοφυλακίου	652
Η έκταση του διαχρονικού εμπορίου	653
Αποτελεσματικότητα του αρμπιτράζ σε διεθνή περιουσιακά στοιχεία	654
Η αποτελεσματικότητα της αγοράς συναλλάγματος	656
Περίληψη	659
21 Οι άριστες νομισματικές περιοχές και το ευρώ	665
Πώς δημιουργήθηκε το ευρωπαϊκό κοινό νόμισμα	667
Τι οδήγησε στην ευρωπαϊκή νομισματική συνεργασία;	667
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ BREXIT	668
Το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα, 1979-1998	671
Η γερμανική νομισματική κυριαρχία και η θεωρία αξιοπιστίας του ΕΝΣ	672
Τα κίνητρα για την οικονομική ολοκλήρωση	674
Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση	674
Το ευρώ και η οικονομική πολιτική στην Ευρωζώνη	675
Τα κριτήρια σύγκλισης του Μάαστριχτ και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης	675
Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωσύστημα	676

Ο αναθεωρημένος μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών	677
Η θεωρία των άριστων νομισματικών περιοχών	677
Οικονομική ολοκλήρωση και τα οφέλη μιας περιοχής σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών:	
Η καμπύλη GG	678
Οικονομική ολοκλήρωση και το κόστος της περιοχής σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών:	
Η καμπύλη LL	679
Η απόφαση ένταξης σε μια νομισματική περιοχή: Συνδυάζοντας τις καμπύλες GG και LL	682
Τι είναι η άριστη νομισματική περιοχή;	683
Μερικές ακόμη ενδιαφέρουσες σκέψεις	683
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Είναι η Ευρώπη μια άριστη νομισματική περιοχή;	685
Η κρίση του ευρώ και το μέλλον της ΟΝΕ	688
Οι απαρχές της κρίσης	688
Αυτοεκπληρούμενη αθέτηση πληρωμών και «θηλιά θανάτου»	693
Γενίκευση της κρίσης και πολιτικές αντιδράσεις	695
Το Πρόγραμμα Επαναγοράς Ομολόγων της ΕΚΤ	696
Η αντίδραση στην πανδημία COVID-19	697
Το μέλλον της ΟΝΕ	697
Περίληψη	698
22 Αναπτυσσόμενες χώρες: Οικονομική μεγέθυνση, κρίση και μεταρρύθμιση	705
Εισόδημα, πλούτος και μεγέθυνση της διεθνούς οικονομίας	706
Το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών	706
Έχουν μειωθεί οι διεθνείς εισοδηματικές διαφορές με την πάροδο του χρόνου;	707
Η σημασία των αναπτυσσόμενων χωρών για την παγκόσμια μεγέθυνση	709
Δομικά χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων χωρών	710
ΠΛΑΙΣΙΟ: Ο ΥΠΕΡ-ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	711
Δανεισμός και χρέος των αναπτυσσόμενων χωρών	715
Τα οικονομικά της εισροής κεφαλαίων στις αναπτυσσόμενες χώρες	715
Το πρόβλημα της αθέτησης πληρωμής χρέους	716
Εναλλακτικές μορφές εισροής κεφαλαίων	718
Το πρόβλημα του «προπατορικού αμαρτήματος»	720
Η κρίση χρέους της δεκαετίας του 1980	721
Μεταρρυθμίσεις, εισροή κεφαλαίων και η επιστροφή της κρίσης	722
Ανατολική Ασία: Επιτυχία και κρίση	726
Το οικονομικό θαύμα της Ανατολικής Ασίας	726
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΧΟΥΝ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΕΙ ΤΟΣΟ ΥΨΗΛΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ;	727
Τα αδύνατα σημεία της Ασίας	729
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΣΩΣΤΑ Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ;	730
Η χρηματοπιστωτική κρίση της Ασίας	730
Μαθήματα από τις κρίσεις των αναπτυσσόμενων χωρών	732
Η μεταρρύθμιση της αρχιτεκτονικής του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος	733
Κινητικότητα κεφαλαίου και το τρίλημμα του καθεστώτος συναλλαγματικής ισοτιμίας	734
Μέτρα «προφύλαξης»	736
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ	737
Η αντιμετώπιση των κρίσεων	739
Κατανοώντας τις παγκόσμιες ροές κεφαλαίων και την παγκόσμια διανομή εισοδήματος:	
Είναι η γεωγραφία πεπρωμένο;	740
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	741
Περίληψη	745
Μαθηματικά προσαρτήματα	751
Μαθηματικό προσάρτημα στο Κεφάλαιο 5: Το υπόδειγμα των αναλογιών των συντελεστών παραγωγής	751

Τιμές συντελεστών και κόστος	751
Τιμές αγαθών και τιμές συντελεστών παραγωγής	753
Διαθέσιμες ποσότητες συντελεστών και προϊόν	754
Μαθηματικό προσάρτημα στο Κεφάλαιο 6: Η συναλλασσόμενη παγκόσμια οικονομία	755
Προσφορά, ζήτηση και ισορροπία	755
Προσφορά, ζήτηση και ευστάθεια της ισορροπίας	757
Επιδράσεις των μεταβολών προσφοράς και ζήτησης	759
Οικονομική μεγέθυνση	759
Μεταβίβαση εισοδήματος	760
Ένας δασμός	761
Μαθηματικό προσάρτημα στο Κεφάλαιο 8: Το υπόδειγμα του μονοπωλιακού ανταγωνισμού	763
Μαθηματικό προσάρτημα στο Κεφάλαιο 20: Αποστροφή κινδύνου και διεθνής διαφοροποίηση χαρτοφυλακίου	765
Πώς καταλήγουμε αναλυτικά στο άριστο χαρτοφυλάκιο	765
Πώς καταλήγουμε διαγραμματικά στο άριστο χαρτοφυλάκιο	766
Οι επιδράσεις των μεταβαλλόμενων ποσοστών απόδοσης	768
Ροές εξωτερικού εμπορίου με τις ΗΠΑ (σε αμερικανικά δολάρια 2018)	772
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κεφαλήν (σε αμερικανικά δολάρια 2019)	774
Ευρετήριο βασικών όρων	777